

POSTANOWIENIE

28 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 28 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. P. i D. P.

przeciwko Bank S.A. w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank S.A. w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 7 września 2023 r., V ACa 36/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od Bank S.A. w W. na rzecz M. P. 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu.

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 października 2021 r., XXVIII C 4819/21, Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił nieistnienie stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu z 2 stycznia 2008 r. oraz zasądził od banku na rzecz kredytobiorców 205 731,17 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 22 maja 2021 r. W pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację banku.

Sąd drugiej instancji przyjął, że pouczenia udzielone kredytobiorcom o ryzyku walutowym nie mogą być uznane za wystarczające do podjęcia świadomej decyzji o zaciągnięciu kredytu. Bank nie przedstawił dowodu, iż pouczenia te miały szerszy zakres, ani dowodu, że przedstawił symulację wysokości rat kapitałowo odsetkowych przy znaczącym wzroście kursu CHF.

Umowa była szablonem i nie było możliwości zmiany zapisu konkretnych jej postanowień, a kredytobiorcy nie negocjowali jej treści, gdyż otrzymali ofertę dostosowywaną do swoich możliwości finansowych. W umowie nie określono zasad ustalania kursu CHF w Tabeli Kursów banku, w tym zasad ustalania spreadu walutowego, w sposób poddający się kontroli kredytobiorców, a klauzule przeliczeniowe nie zostały indywidualnie uzgodnione.

Odnosząc się do zarzutu zatrzymania podniesionego przez Bank, Sąd drugiej instancji wskazał, że oświadczenie banku nie zostało doręczone kredytobiorcom, a jedynie ich pełnomocnikowi nie uprawnionemu do przyjęcia oświadczenia materialnoprawnego. Zatem podniesienie zarzutu zatrzymania jedynie w formie zarzutu procesowego bez złożenia kredytobiorcom poza procesem bądź w procesie oświadczenia materialnoprawnego nie jest wystarczające.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący bank powołał się na wystąpienia istotnych zagadnień prawnych:

- 1) czy na etapie oceny możliwości obowiązywania umowy po usunięciu postanowienia abuzywnego, tj. na etapie, poprzedzającym etap zastępowania postanowienia abuzywnego przepisem dyspozytywnym, dopuszczalne jest ustalenie treści umowy (stosunku prawnego) w zakresie, który był regulowany przez abuzywną normę;
- 2) czy oceniając możliwości obowiązywania umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego, po usunięciu postanowienia abuzywnego zgodnie z prawem krajowym, należy brać pod uwagę stan prawny z: dnia zawarcia umowy, dnia powstania sporu, czy dnia orzekania;
- 3) czy jeżeli bez abuzywnego postanowienia umowa kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego nie może obowiązywać, to dochodzi do automatycznej jego substytucji normą dyspozytywną, o ile tylko zastosowanie środków krajowych

zapewnia doprowadzenie do sytuacji jaka miałby miejsce, gdyby umowa nie zawierała tego abuzywnego postanowienia;

4) czy art. 358 § 2 k.c. stanowi szczegółowy przepis dyspozytywny, który znajduje zastosowanie z mocy prawa w miejsce abuzywnej klauzuli kursowej określającej sposób ustalenia kursu franka szwajcarskiego, na potrzeby operacji związanych z indeksowaniem przy wypłacie i przy spłacie kredytu,

6) czy rozważając unieważnienie umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej na skutek uznania, że postanowienia odsyłające do tabeli kursów mają charakter niedozwolony, należy mieć na względzie wyłącznie oświadczenie kredytobiorcy, czy badać również, czy określone rozstrzygnięcie prowadzi do zrealizowania celu dyrektywy 93/13 oraz na potrzebę wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się do zagadnień prawnych przywołanych w pkt 1 – 6 skargi należy zauważyć, że sprowadzają się one do możliwości obowiązywania umowy po usunięciu postanowienia abuzywnego i zastąpienia ich normą dyspozytywną. Brak jest podstaw do takiego twierdzenia, skoro uchwałą pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, do rangi zasady prawnej podniesiono tezy:

1) w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów;

2) w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Powyższe tezy, wiążąc w niniejszej sprawie (art. 88 u.s.n.), uniemożliwiają przyjęcie skargi kasacyjnej, gdyż wykluczają trwanie stosunku prawnego po usunięciu z treści umowy źródła kursu walutowego. W celu uwzględnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący musiałby zakwestionować tezę Sądu drugiej instancji o nieuczciwym charakterze przeliczników walutowych ustanowionych w umowie lub zakwalifikowaniu umowy jako umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej. W orzecznictwie jest utrwalona teza o

niedopuszczalności stosowania kursów walutowych ogłaszanych jednostronnie przez bank.

Na podstawie art. 385² k.c. dla stosowania art. 385¹ k.c. istotna jest chwila zawarcia umowy (uchwały w składzie 7 sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2, z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56), a nie ewentualne, późniejsze zmiany nieważnej umowy lub zmiany stanu prawnego (chyba że przepisy przejściowe sanują nieważne umowy).

Potrzeby wykładni nie wymaga art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zakresie tego, które postanowienia charakterystyczne dla umów kredytów indeksowanych do franka szwajcarskiego są abuzywne, tj. tylko klauzula kursowa, czy także klauzula ryzyka walutowego. Skoro będąc związanym uchwałą SN z 25 kwietnia 2024 r. Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie nie mógł uznać umowy kredytu za ważną, bezprzedmiotowe jest rozważanie abuzywności części umowy w postaci mechanizmu indeksacji.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 § 1 i 1¹ k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. kredytobiorcy przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

(G.G.)

[r.g.]